

Dienst

TOERUSTING VAN WERKERS IN DE KERK

THEMA:

Ruimtezoeikers in de kerk

Godsbeelden en keuzes: een upgrade voor geloof

Hoe kun je millennials aanspreken?

Ruimtezoeikers zijn geen afhakers

Hoe past geloofsbelijdenis in deze tijd? Mijlpalen
in het leven met God

3|2023

Inhoud

INTRODUCTIE **Jezus loopt op met ruimtezoekers** 3
Anko Oussoren

PERSPECTIEF **Help, mijn geloof is stuk!** 4
Ruimtezoekers zijn geen afhakers
Johan de Jong

JEUGDWERK **Godsbeelden en keuzes** 8
Het geloof van jongvolwassenen heeft een upgrade nodig
Anko Oussoren

BIJBELSTUDIE **Bij God mag je weglopen** 13
Klaas van den Geest

HANDREIKING **Ruimte in het geloofsgesprek** 14
God gaat zijn weg met de ander
Bram Beute

INSPIRATIE **Welkom in de voorhof!** 20
Hoe kun je millennials aanspreken?
David van der Meulen

COLUMN **Vrijplaats** 26
Judith Bouma

BEZINNING **Mijlpalen in het leven met God** 27
Hoe past geloofsbelijdenis in deze tijd?
Peter Sinia

WERKER IN DE KERK **Ruimte voor studenten** 32
Anneriet Boonen

KERKPUNT **Symposium Ruimtezoekers** 34

KERKRECHT **De kerkorde van de Nederlandse
Gereformeerde Kerken II** 36
Leendert Verheij

GEDICHT **Roodborst** 40
Robert Roth

Foto voorpagina: Simon Maage

Dienst†

71e jaargang
Nummer 3, 2023

Dienst biedt concrete toerusting en ondersteuning aan ambtsdragers en andere werkers in de kerk, gericht op de dagelijkse praktijk van pastoraat, diaconaat, gemeentelijk functioneren en gemeenteopbouw.

Dienst verschijnt vier keer per jaar.

Redactie

Gienke Boersma-Vreugdenhil
Kees de Groot
Anko Oussoren
Derk Jan Poel
Annemarie Roth, *redactiesecretaris*
Peter Sinia, *hoofdredacteur a.i.*
Ineke Zuidhof-Oudes, *eindredacteur*

Redactiesecretariaat

Contact opnemen met de redactie kan via de website:
<https://blad-dienst.nl/>

Administratie

Buijten & Schipperheijn *Motief*
Postbus 22708
1100 DE Amsterdam
020-5241010
abonnement@buijten.nl

Nieuwe abonnementen en adreswijzingen *schriftelijk of per e-mail* aan de administratie doorgeven.
Abonnementsgeld te voldoen na ontvangst van factuur.
Abonnementsprijs € 13,60 per jaar
Blokabonnement van 10 exemplaren € 8,40

IBAN NL45 INGB 0004 9210 87

© 2023 - uitgave van Buijten & Schipperheijn *Motief*

Basisontwerp: Theresia Koelewijn
Drukkerij: AMV + Buijten & Schipperheijn grafimedia

ISSN 0167-2401

Jezus loopt op met ruimtezoekers

Een van de mooiste verhalen in de Bijbel vind ik de ontmoeting van Jezus met de Emmaüsgangers. Bij het lezen van dit nummer van *Dienst* moest ik aan dit verhaal denken. Zij waren ruimtezoekers van de eerste orde.

De Emmaüsgangers zijn teleurgesteld in mensen en in God. Ze waren hoopvol. Ze hoopten dat Jezus hen zou bevrijden. Maar Jezus bleek niet de held op wie ze zaten te wachten. Ze zijn boos en verlaten de geloofsgemeenschap. En dan gebeurt er iets bijzonders. Jezus zoekt hen op, maar ze hebben het niet door. Ze konden Hem niet zien. Ze hadden een verkeerd beeld van Jezus. Jezus gaat het gesprek met hen aan. Hij geeft ruimte voor wat ze voelen. Hij luistert en vraagt door. Ze mogen hun verhaal delen.

En als ze dan hun hart hebben uitgestort, dan breekt Jezus! Je voelt teleurstelling en verdriet bij Jezus. Waarom kunnen jullie dit niet geloven? Jullie hebben zo'n verkeerd beeld van Mij. Je kent de verhalen uit de 'Bijbel'. Jullie kunnen ze dromen, maar je snapt niet waar het over gaat. Ieder verhaal fluistert mijn naam! Hun hart begint sneller te kloppen. Ze willen dat dit waar is, maar kunnen het niet geloven. Nog niet.

Ze komen aan in Emmaüs. Jezus doet of Hij verder wil lopen. Hij dringt zich niet op, maar de twee willen dat Hij blijft. Dan neemt Jezus het initiatief. Hij viert avondmaal met twee mensen die niet geloven. Twee twijfelaars, die wel iets voelen, maar geloven heel ingewikkeld vinden. Voor Jezus is dat geen probleem. En als Jezus het brood breekt, dan zien ze het. Ze komen tot geloof en gaan gelijk terug naar hun vrienden. Ze willen delen wat ze hebben meegemaakt. Ze getuigen van Jezus. En zijn dan alle twijfel, alle boosheid en angst weg? Nee, die zijn er nog, maar er is wel iets veranderd. Ze hebben een nieuw beeld van Jezus gekregen. Jezus is niet een 'gewone' held. Hij is iemand die naast je komt lopen. Iemand die oog heeft voor de situatie waarin jij zit. Maar Hij stort ook zijn hart uit voor jou! Hij geeft heilige ruimte waarin God kan werken. Wie of waar ben jij in dit verhaal? Ben je een van de twee Emmaüsgangers? Durf je het aan om een geloofsgesprek te voeren over twijfel? Wil jij een reisgenoot zijn voor iemand die twijfelt? Getuig jij van Jezus? Dit nummer van *Dienst* zit vol heilige ruimtes waarin ruimtezoekers, reisgenoten, zinzoekers, niet-christenen kunnen ontdekken dat Gods liefde ons overvalt.

Veel leesplezier gewenst!

Anko Oussoren is jongerenwerker in De Bron in Hardinxveld-Giessendam. Daarnaast werkt hij als adviseur bij Kerkpunt.

Anko
Oussoren

Help, mijn geloof is stuk!

Ruimtezoekers zijn geen afhakers

'Ik twijfel', stamel ik. Na de zoveelste kerkdienst met een hoofd vol kritische vragen heb ik eindelijk de moed verzameld naar de mensen van het 'gebeds- en gespreksteam' te gaan. 'Waaraan twijfel je dan?' vragen ze. 'Aan alles wat we hier zeggen en doen', antwoord ik. Met een zorgelijke frons op het gezicht bidden ze of ik uit dit seizoen van twijfel mag komen zodat ik vaste grond onder mijn voeten vind, de vaste grond van geloofszekerheid. Maar wat als we niet meer terug kunnen of zelfs willen keren naar het 'oude normaal'?

Johan de Jong

Een probleem dat opgelost moet worden

Het gaat tegenwoordig veel over geloofstwijfel. Er wordt vaker over gepreekt en andere christenen kijken niet meer vreemd op als je vertelt dat je twijfelt. Dat is een goede zaak, maar die twijfel wordt vaak afgeschilderd als een probleem dat opgelost moet worden. Alsof het geloof 'stuk' is en gerepareerd moet worden. 'Twijfel is oké, maar niet te lang.' Zo kwam het in ieder geval op mij over en dus ging ik gewoon door alsof er niks aan de hand was, ik liet mijn twijfel niet meer merken. Voor een tijdje werkt dat misschien. Maar twijfel zal, verborgen in een geheime kast, niet verdwijnen. Hij wordt alleen maar groter en zal uiteindelijk op een of andere manier een weg naar buiten vinden.

Ooit voelde de kerk voor mij als een warm nest van vertrouwdeheid, vanzelfsprekendheid, veiligheid en geborgenheid. Nu, zoveel jaren later, voelt ze eerder beknellend en vervreemdend en ont-

breekt bij mij het thuisgevoel. Het voelt alsof ik destijds in twee gescheiden werelden leefde: buiten de kerk voelde ik mij een gelovige en in de kerk als een ongelovige. Van een deelnemer was ik veranderd in een kritische, cynische toeschouwer die alleen nog maar kon observeren. Op een gegeven moment lukte het mij niet meer om die spanning binnen de kaders van de kerk aan te gaan. Dus

greep ik, zoals zoveel, de coronapandemie aan om de kerk te verlaten zonder al te veel drama. Niet zozeer omdat ik mijn geloof had verloren, maar juist om te voorkomen dat dit zou gebeuren.

Geen geloofsafwijzing maar geloofsverandering

Buiten de kerkmuren vond ik letterlijk ruimte en veiligheid voor mijn heroriëntatie op het geloof. Ik luisterde naar andere geluiden, zoals de podcast *The Bible for normal people*, die toestemming

.....
Ik ging gewoon door alsof er niks aan de hand was

geeft om kritische vragen te stellen over de Bijbel. Ik vond nieuwe ruimte in andere christelijke bronnen, zoals de Keltische spiritualiteit, die een meer positieve kijk heeft op de mens in relatie tot de schepping. In de boeken van mystieke christenen zoals Richard Rohr en Brian McLaren vond ik een nieuwe geloofstaal, die woorden gaf aan mijn zoektocht.

Terugkijkend op deze periode zie ik dat mijn geloof allesbehalve 'stuk' was, maar dat het slechts een verandering doormaakte. Ik weet nu dat twijfel niet een vijand van geloof hoeft te zijn, maar juist een vriend kan zijn van geloof. Het leerde mij dat ik geen vroegere versie van mezelf hoeft na te bootsen, maar dat twijfel een deur kan zijn naar spirituele groei waarin mijn geloof zich naar een volgende fase ontwikkelt.

Ik ben nog steeds christen, maar niet meer zoals vroeger. Ik heb mijn oude geloof niet afgewezen, het heeft een transformatie ondergaan. Daarom spreek ik liever van geloofsverandering dan van de veelgebruikte term 'geloofsdeconstructie'. Mijn geloof is geëvolueerd in een breder, inclusiever en mystieker geloof. Ik heb onderweg veel moeten loslaten, aanpassen of herontdekken. Minder zekerheid, meer mysterie; minder weten, meer nieuwsgierigheid; minder informatie en meer verwondering. Ik geloof niet meer in de exacte versie van God, Jezus en de Bijbel waarmee ik opgegroeid ben, maar het blijft nog altijd *mijn* geloof. Een geloof dat in beweging is en verandert, is nog steeds geloof.

.....
Ik weet nu dat twijfel niet een vijand van geloof hoeft te zijn

© Dominik Dancs

Ik voel nu geen schuld of schaamte meer over de plek waar ik ben en wat ik heb achtergelaten, maar ervaar vrede en harmonie over mijn geloofsreis. Niet ondanks mijn vragen en twijfels, maar dankzij mijn vragen en twijfels. Op deze spirituele reis kent mijn geloof zowel lichte als donkere periodes – of in de woorden van de onlangs overleden schrijfster en theoloog Rachel Held Evans, die voor mij een belangrijke gids is geweest: ‘Op sommige dagen geloof ik en op andere dagen twijfel ik. En soms allebei tegelijk.’

Ruimte voor ruimtezoekers

Mijn zoektocht heb ik vooral als een geïsoleerd en individueel proces ervaren en dat bracht een stuk eenzaamheid met zich mee. Inmiddels zie ik het als onderdeel van een grote culturele verandering die gaande is in de westerse kerken. Ik ben lang niet de enige, heb ik gemerkt en daarom heb ik de website *ruimtezoekers.nl* gelanceerd om woorden te geven aan het proces van geloofsverandering en om andere mensen te ondersteunen in hun zoektocht. Ook heb ik in Zwolle een reeks avonden georganiseerd voor en met ruimtezoekers, in de hoop iets te kunnen bieden van wat ik zelf heb gemist. Naast mijn eigen verhaal heb ik hun input gebruikt voor het boek ‘Ruimtezoekers’.

Ruimtezoekers worden helaas niet altijd begrepen. Soms worden we gezien als afgehaakte vrijheidszoekers die alleen maar willen afgeven op de kerk en zich niet kunnen of willen committeren. Maar dat herken ik niet in mijzelf en ook niet in gesprekken met andere ruimtezoekers. Wel voelen we de noodzaak om ruimte te zoeken omdat we simpelweg geloven dat er meer te vinden is dan we tot nu toe hebben ontvangen. We zijn niet onverschillig, maar verlangen juist sterk naar een plek waar je zonder oordeel kunt zoeken, zwerven of uitrusten.

Hierin ligt wat mij betreft een taak, zowel voor de trouwe kerkganger als voor de ruimtezoeker. Tegen mensen die goed gedijen binnen de muren van de kerk zou ik willen zeggen: zie mensen

.....
Mijn zoektocht bracht een stuk eenzaamheid met zich mee

met twijfel niet als een gevaar voor de groepsidentiteit of als ‘afvaligen’, maar creëer veilige ruimtes waarin spirituele zoekers hun zoektocht niet meer alleen hoeven aan te gaan. Waar niet meer primair gedacht wordt in categorieën als: wel of niet binnen, wel of niet gered, wel of niet gelovig... Ruimtes waar gelovigen hun twijfel kunnen omarmen en waar twijfelaars het geloof kunnen omarmen.

Niet alles of niets

Aan de andere kant zou ik willen zeggen tegen mensen die de kerk en het geloof helemaal vaarwel willen zeggen: het is niet alles of niets. Je hoeft niet te eindigen als een bittere ex-gelovige. Er zijn nieuwe wegen naar oude bronnen te ontdekken. Neem verantwoordelijkheid voor je eigen spirituele groei. Ga het ervaren, lees boeken en luister naar podcasts die je daarin op weg kunnen helpen. Zoek andere mensen, een mentor, coach of een vriend(in) bij wie je open en eerlijk kunt zijn over je vragen en twijfels. Want een vanzelfsprekend geloof dat niet meer werkt, hoeft niet het einde te zijn van dat geloof. Een geloofsverandering – wat in eerste instantie vaak voelt als een einde – kan ook een doorgang zijn naar een nieuw begin.

Laten we een kerk doorgeven waar ruimtezoekers niet met een missionaire houding benaderd worden en waar kerkgangers niet benaderd worden als ‘mensen die het nog niet begrepen hebben’. Waar we onszelf niet boven de ander plaatsen als mensen die het beter weten, maar elkaar helpen om vooruit te komen op onze geloofsreis.

Johan de Jong is docent muziek en godsdienst op een middelbare school. Daarnaast is hij liedjesschrijver voor de band ‘Reisgenoten’, initiatiefnemer van Ruimtezoekers en auteur van het gelijknamige boek (Uitg. Buijten en Schipperheijn Motief 2023, 192 pag.).

Ruimtezoekers vertelt het verhaal van veel jongvolwassen christenen die gedesillusioneerd zijn vastgelopen in hun geloof. Nadat de vanzelfsprekendheid en zekerheden van hun geloof (deels) zijn verdwenen, blijven vaak twee opties over: vasthouden aan de oude manier van geloven of dat geloof steeds meer loslaten totdat er uiteindelijk niets van overblijft. Maar er is nog een derde optie, die de weg vooruit zoekt. Op die weg gaan we de confrontatie aan met onze diepste twijfels, vragen en teleurstellingen. Het boek *Ruimtezoekers* wil een reisgenoot zijn voor hen die het geloof niet willen kwijt-raken en actief op zoek willen gaan naar ruimte waarin het weer kan groeien en evolueren tot iets nieuws in plaats van verder afbreken – niet ondanks maar juist dankzij onze vragen en twijfels.

Voor meer informatie: www.ruimtezoekers.nl
 Symposium Ruimtezoekers 10 november 2023: zie pagina 34.

Godsbeelden en keuzes

Het geloof van jongvolwassenen heeft een upgrade nodig

Jongvolwassenen vinden het lastig om hun geloof in het dagelijks leven vorm te geven. Toch kennen ze een liefdevolle God, die hen helemaal aanvaardt. Zou het kunnen dat ze een eenzijdig of verkeerd beeld van God hebben meegekregen? Dat ze met zoveel aanvaarding geen stappen zetten of keuzes maken? Wellicht heeft hun godsbeeld een upgrade nodig, waardoor ze ontdekken dat ze van betekenis kunnen zijn op de plek waar ze leven.

Anko
Oussoren

Als jongerenwerker in een NGK spreek ik veel jongvolwassenen die groot geworden zijn in deze kerk. Ze geloven dat God bestaat. Ze geloven dat Hij onvoorwaardelijk van je houdt. Tegelijkertijd lijkt het alsof het geloof nauwelijks een rol speelt in hun dagelijks leven. Ook merk ik regelmatig dat jongvolwassenen moeite hebben met het idee dat God je liefheeft en voor je zorgt. Vooral het idee dat God Zich actief bemoeit met je leven, is moeilijk te geloven. Ook spreek ik geregeld jongvolwassenen die het lastig vinden om te geloven dat je een persoonlijke relatie met God hebben. Lastig om de relatie met God vorm te geven, laat staan dat je het volhoudt.

Aangeleerde godsbeelden

Als kleuter geloofde ik dat God iemand was die alles kon. Dit beeld van God veranderde naarmate ik ouder werd met enige regelmaat. Mijn godsbeeld is vooral gevormd door wat mijn ouders, de basisschool en de kerk waarin ik opgroeide mij meegaven. Thuis en op school kreeg ik mee dat God een liefdevolle Vader is die voor je zorgt. In de kerk was dat anders. Als ik daar nu aan

terugdenk, dan was daar het beeld dat God vooral afstandelijk was en streng. Ik was een zondaar die gered moest worden. Ik moest van alles doen om een goed christen te zijn.

Gedurende mijn jeugd veranderde er echter veel in mijn kerk. God veranderde in een vader die onvoorwaardelijk van me houdt. God werd een persoon met wie je een relatie kunt hebben. Ik

vond het bevrijdend, maar ook lastig. Want wanneer heb je een relatie met God? Hoe geef je dat dan vorm?

Als jongere begon ik steeds meer te twijfelen. Heb ik wel een relatie met God? Regelmatig klonken woorden als 'geloven is geen religie maar een relatie'. Het gaat niet om regels, rituelen, niet om de buitenkant, maar om wat er leeft in je hart. Ik had moeite

.....
Als jongere begon ik steeds meer te twijfelen

met dit verschil. Het voelde voor mij als een aanval op de manier waarop ik mijn geloof vormgaf. Ik was wel iemand van de vaste gewoontes en de rituelen. Ze gaven me houvast. Ik vond het moeilijk om antwoord op te geven op de vraag: 'Wat leeft er in je hart?'

Voorwaardelijk

Nog steeds vind ik het een lastige vraag, wat er leeft in mijn hart. Wat ik echter ontdekte, is dat God naast een onvoorwaardelijke ook een 'voorwaardelijke' kant heeft. God houdt van mij zoals ik ben, maar daar houdt het niet op. Ik ontdekte dat ik die voorwaardelijke kant van God moest omarmen. Dit betekent niet dat ik moeite moet doen om zijn liefde te ontvangen, maar God verlangt wel iets van mij. Ik las dit bijvoorbeeld in Lucas 17. Jezus ziet daar tien mensen met huidvraat. Bijzonder is dat Jezus ze niet direct geneest. Hij zegt tegen hen dat ze zich aan de priesters moeten laten zien. Hij vraagt van hen een stap in geloof. Juist op het moment dat ze in beweging komen worden ze gereinigd. Van negen van de tien horen we daarna niks meer. Een van hen wel. Eén Samaritaan keert terug naar Jezus als hij ziet dat hij genezen is. Hij gaat voor Jezus op zijn knieën om God te eren. Mijn con-

.....
Nog steeds vind ik het een lastige vraag, wat er leeft in mijn hart

clusie was dat Jezus zijn genezing onvoorwaardelijk aanbiedt aan iedereen, maar wel vraagt dat je zelf in beweging komt. En volgens mij kijken we daar recht in het hart van Jezus als Hij die ene ziet terugkomen en zegt: 'Wilde niemand anders terugkomen om God eer te bewijzen?' Jezus verlangt ernaar dat we in beweging komen en God eren. Sta op en ga, je geloof heeft je gered.

Is het beeld van God bij jongvolwassenen eenzijdig?

Eenzijdig

Wat ik me de laatste tijd steeds meer afvraag, is of veel jongvolwassenen vandaag niet een te eenzijdig beeld van God hebben. Ik realiseer me daarbij vooral de context van mijn eigen gemeente, op andere plekken kan dit anders zijn. Ik hoor jongvolwassenen zeggen dat ze niets kunnen doen om Gods liefde te ontvangen. Dat je naar God toe kunt gaan als je het moeilijk hebt. God is iemand die je gelukkig wil maken. Ze weten dat God onvoorwaardelijk van hen houdt, maar zou het kunnen dat hun beeld van God eenzijdig is? Dat ze niet hebben meegekregen dat God ook een 'voorwaardelijke' kant heeft? Dat God van je houdt zoals je bent, maar daarnaast ook wil genieten van wat je doet? Dat christen-zijn niet betekent passief consumeren. Maar over iets nadenken, discussiëren, of iets voelen, dus dat God ook iets van je verlangt.

© Bruno Nascimento

Discipline of geschenk?

Maar wat verlangt God dan? Ik merk dat je niet alleen tegen jongvolwassenen kunt zeggen: lees je Bijbel, bid elke dag, geloof dit of dat, bezoek een jeugdgroep en ga regelmatig naar de kerk. Natuurlijk, iedereen weet dat je iemand niet leert kennen als je geen tijd met hem of haar doorbrengt. Wil je een band met iemand krijgen, dan is het nodig om tijd met diegene door te brengen. Zo is het ook bij een relatie met God. Geestelijke discipline is nodig, ook al zijn die gewoontes soms ontzettend saai. En toch is er ook iets anders nodig dan discipline: het besef dat geloof een geschenk is van God. Je hoeft het niet te verdienen. Je krijgt het zonder er iets voor te doen. Het staat los van je eigen toewijding aan God. Dit kan trouwens al bevrijdend zijn voor jongvolwassenen, want vaak is hun geloof niet vitaal en sterk. Geestelijke discipline ontbreekt regelmatig. Wat jongvolwassenen dan wel moeten geloven, is dat God daadwerkelijk aan het werk is hun leven. Dat Hij betrokken wil zijn op hun leven. Dat Hij geloof wil geven en hen ook wil vormen.

Weerstand

Geloven dat God betrokken is op je leven heeft namelijk wel consequenties. Je moet erkennen dat je dan niet het recht hebt om je eigen leven vorm te geven zoals jij het wilt. Je moet je leven uit handen geven. Dit stuit altijd op weerstand, overigens niet alleen bij jongvolwassenen. Ik voel het ook bij mezelf, en daarom is de vraag naar wat er leeft in mijn hart ook lastig. Vaak laat ik me leiden door wat ik zelf wil. Ik vind dat we hierin eerlijk moeten zijn. Geloven dat er een God is die onvoorwaardelijk van je houdt is mooi, maar dan ook je hele leven aan Hem overgeven? Of zeg je dan: 'Liever niet. Ik bepaal liever zelf wat ik doe.' Ik zie hierin ook de keerzijde van het te veel benadrukken dat je een persoonlijke relatie met God moet hebben. Het geloof wordt zomaar te individualistisch gemaakt. Ik raak er steeds meer van overtuigd dat je in je eentje niet kunt geloven. Geloven is kwetsbaar als het individueel moet worden ervaren. Want als je God in je eentje niet ervaart, kun je enorm op je eigen motivatie en verlangens worden teruggeworpen. Je hebt anderen, een gemeenschap, echt nodig. Zeker, geloof is persoonlijk, maar het is ook altijd gericht op anderen. Het heeft een heel praktische kant.

Praktisch

En daar zie ik bij jongvolwassenen iets bijzonders gebeuren, als ze de keuze maken om God te vertrouwen. Ik mag al heel wat jaren optrekken met een bepaalde groep jongeren. Ze zijn inmiddels jongvolwassen. Vier van hen hebben recentelijk belijdenis gedaan voor in de kerk. Deze jongvolwassenen zijn niet heel veel anders dan

Christen-zijn betekent niet passief consumeren. God verlangt ook iets van je

Te veel benadrukken dat je een persoonlijke relatie met God moet hebben

Deze jongeren maakten in 2023 een keuze voor God hun leeftijdgenoten. Ze twijfelen ook. Ze zoeken naar hoe ze hun geloof vorm kunnen geven in het dagelijks leven. Toch wilden ze publiek uitspreken dat ze God vertrouwen. Ze geloven dat God onvoorwaardelijk van hen houdt, maar ook dat God wil genieten van wat ze doen. Ze beseffen dat geloven consequenties heeft. Ik zie dat ze hun geloof ook handen en voeten geven in hun dagelijks leven. Ik zie het in de manier waarop ze omgaan met leeftijdgenoten.

Deze jongeren zijn niet heel veel anders dan hun leeftijdgenoten. Zij twijfelen ook

Wat ik mij door hen weer heb gerealiseerd is dat ik vaak van alles wil doen, maar dat ik vergeet om God te vertrouwen. Dat Hij met zijn Geest jongvolwassenen wil raken. Zelf ben ik door deze jongeren weer wakker geschud dat God vandaag nog steeds actief is in deze wereld. Dat Hij spreekt tot jonge mensen en roept en verandert.

Ik denk vaak dat we als kerk van alles moeten doen. Dat ik van alles moet doen. Maar ook mijn geloof heeft regelmatig een upgrade nodig.

Anko Oussoren is jongerenwerker in Hardinxveld-Giessendam (NGK). Daarnaast werkt hij als adviseur bij Kerkpunt.

Bij God mag je wegllopen

'De vader gaf wat hij uroeg' (Luc. 15:12, Bijbel in Gewone Taal)

We trekken zo vaak aan elkaar, laten elkaar maar niet los. Wat bereiken we ermee? Vaak - wat je juist niet wilt: verwijdering. Je moet ook afscheid van elkaar kunnen nemen. En een groot vertrouwen hebben op God die zijn kinderen niet vergeet...

Klaas van den Geest

Deze gelijkenis kun je ook noemen die 'van de vader die zijn zoon serieus neemt'. Die vader laat zijn zoon gaan! Omdat hij de afloop toch al vermoedt? Dat zoonlief straks weer met hangende pootjes op de stoep zal staan? Niets wat daarop wijst. 'De vader gaf hem wat hij vroeg'. Zonder commentaar of voorwaarden. Wat zegt dit over God? Dat je bij Hem weg mag lopen. Hij laat je dan gaan. God neemt mensen serieus. Ze krijgen de ruimte om zelf te kiezen. Onvoorwaardelijke liefde heet dat.

Moeten wij onze jongeren altijd blijven vasthouden? Jazeker! Zoek hen op, laat hun merken dat we hen niet vergeten zijn. Maar laat hun ook voelen dat er ruimte is. Voor een eigen keus, vragen, twijfels, een zoektocht.

De vader houdt z'n zoon niet tegen. Hij geeft hem zijn erfdeel. En organiseert zelfs een groot feest als hij terugkomt! God reageert anders dan mensen. Mensen verwachten wederliefde, Gods liefde verandert niet als mensen bij Hem wegllopen. En zelfs de diepste vernedering, zijn Zoon die aan het kruis wordt genageld, ondergaat Hij. Zo blijft Hij Zich geven.

Als iemand weg wil bij God, dan mag dat. Dat vinden wij vaak moeilijk. Ouders van kinderen die andere wegen gaan, vragen zich soms af: waarom doet God niets?!

God doet wel degelijk iets. Aan het eind van het verhaal zegt Jezus: 'Hij was verloren en is teruggevonden.' Wie had hem dan gezocht? De vader niet, die wacht zijn zoon alleen maar op. Dat is precies Gods geheim: Hij kan wachten! Hij staat met al zijn liefde op de uitkijk.

Als mens heb je de keus: jij kunt wegllopen. God loopt níét weg! Kunnen wij iemand ook laten gaan? Zodat hij zijn eigen keuze kan maken? Hopelijk op een volwassen manier, door erover te praten. Alleen: dan moet iemand wel de ruimte ervaren voor zo'n gesprek. Moet je niet juist blij zijn, als iemand die wil afhaken jou eerlijk toevertrouwt dat hij/zij niet meer gelooft of diepe twijfels kent? En zich veilig genoeg voelt voor zo'n gesprek? Dit is de ruimte van het evangelie, de ruimte van Jezus. Afscheid kunnen nemen. En: een groot vertrouwen hebben in de God die Zich in zijn Zoon gaf aan mensen.

Klaas van den Geest is predikant binnen de nieuwe NGK.

Ruimte in het geloofsgesprek

God gaat zijn weg met de ander

Iemand met geloofstwijfel kun je helpen door ruimte te geven. Die ruimte is heilige ruimte, waarin je bewust gelegenheid laat om God te laten werken. In dit artikel een schets van een geloofsgesprek over twijfel, en een zoektocht hoe we in de kerk elkaar kunnen helpen geloof te vinden voorbij de twijfel.

Bram Beute

Een gesprek

Je leest een mooie psalm uit de Bijbel. De student bij wie je op bezoek bent, luistert aandachtig. Na het lezen van de psalm vraag je hem wat hij ervan vindt. De student reageert: 'Ik vind het echt een mooie psalm. Er worden heel mooie dingen gezegd. Maar ik vind het ook lastig, want ik vraag me af: is het wel echt waar wat er staat?'

En wat zeg jij dan? Hopelijk neem je de tijd om te luisteren. En vraag je door – 'Wat vind je zo mooi aan deze psalm?' Of: 'Hoe is het om die vraag te hebben?' Of een andere vraag waarmee je je oprechte belangstelling toont zonder gelijk een oordeel te hebben.

Maar, omdat dit gesprek op dit moment slechts een fictief gesprek is, je kunt ook even wachten met reageren op die ander en eerst naar jezelf kijken. En je af te vragen: wat roept deze ontboezeming bij mij op? Word je blij van de eerlijkheid en openhartigheid en verheug je je op een mooi en open gesprek? Of schrik je misschien? En waar ben je dan bang voor? Dat ook deze student zijn geloof verliest? Dat je niet in staat zult zijn hem te overtuigen van het geloof? Schrik je misschien omdat het appelleert aan je eigen vragen en twijfels? Of word je eigenlijk een beetje boos (ook al laat je dat natuurlijk niet merken): hij zou toch beter moeten weten? Waarom altijd dat getwijfel

– is dat niet gewoon het ontvluchten van Gods duidelijke roeping? Of misschien word je wel verdrietig en denk je: ach jongen, wat moeilijk voor je. Wat jammer dat je die mooie woorden van God zo moeilijk kunt geloven.

En als we het gesprek dan toch op de pauzestand gezet hebben, neem ook de tijd om je op God te richten. 'U bent hier. Wij zijn hier, bij U. Ongeacht wat mijn gesprekspartner gelooft, ongeacht wat ik geloof. U bent de levende God. U gaat uw weg met die ander, met mij. Daar vertrouw ik me aan toe, daar reken ik op.'

Dat geeft hopelijk ruimte. Ruimte voor jezelf en ruimte om te zien

.....
Wat roept deze ontboezeming bij mij op?

wat God aan het doen is. En dan is er ook weer ruimte voor de ander. Het gesprek kan verder. 'Vertel eens wat meer. Je vindt het mooie woorden, maar moeilijk om ze te geloven...'

De ander vertelt. En je luistert. Je probeert het te begrijpen: wat betekent die twijfel voor de ander? Waarom vindt hij het evangelie mooi en tegelijk moeilijk te geloven? Wat doet hij met zijn liefde voor Gods Woord en wat doet hij met zijn twijfel?

Je luistert naar de ander. En je luistert naar jezelf. Naar je eigen angsten, twijfels of vragen die de vragen van de ander oproepen. Je herkenning in wat die ander zegt. Je eigen verdriet of je ergernis. En hopelijk lukt het je ook te luisteren naar God, die zegt: 'Ik ben er. Ik ben er niet ondersteboven van. Ik hoor het. Ik zie het. Ik zal er zijn.'

Misschien is er in het gesprek een gelegenheid daar iets van te laten zien. Bijvoorbeeld door met elkaar te praten over een verhaal of een tekst uit de Bijbel van iemand die twijfelde. Zoals het verhaal van Abraham, de vader van alle gelovigen, die zich meermalen afvroeg of God wel zou doen wat Hij beloofd had. Of Gideon, die heel veel bevestiging nodig had voordat hij Gods opdracht durfde uitvoeren. Of Jezus zelf, die God vroeg of er echt geen andere weg was om te gaan. Volgens de evangelist Marcus waren zijn laatste verstaanbare woorden: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' Dat is een van de vele

Beeld van Thomas die Jezus' wonden aanraakt (Chennai India)

.....
Ik geloof in iemand die groter is dan jouw vragen en twijfels

© Paul Yonggi Cho

gebeden in de Bijbel waarin twijfel en wanhoop naar God worden uitgesproken. Misschien lees je samen een van die gebeden uit bijvoorbeeld Psalmen, Job, Jeremia of Klaagliederen.

En misschien kun je aan het eind van het gesprek zo'n soort gebed bidden. 'Vader, U spreekt mooie, goede woorden. Maar soms vragen we ons af: bent U er wel echt? Bent U meer dan onze fantasie? Als U onze Vader bent, dan begrijpt U dat. Laat ons niet te lang wachten op U, maar hoor ons en zie ons.' Maar misschien verloopt het gesprek anders en eindig je niet met een gebed en zeg je bij het afscheid: 'Ik zal voor je bidden. God begrijpt je twijfels en je vragen beter dan ik.'

Droogzwemmen en verder

Het is droogzwemmen. Maar ik had gewild dat iemand met mij zo'n gesprek had gevoerd, toen ik me dertig jaar geleden tijdens een huisbezoek hardop afvroeg of de mooie woorden van de psalm wel waar waren. Ik herinner me niet zoveel meer van dat gesprek, behalve onbegrip van de andere kant. En dat ik in eerste instantie geen positief attest kreeg van de kerkenraad toen ik daarom vroeg. Wat dan weer nodig was om mijn propedeusebul aan te vragen aan de Theologische Universiteit in Kampen. Zoals ik ook later nog vaak gemerkt heb: wie als gelovige open spreekt over twijfels en aanvechting in het geloof is snel verdacht.

.....
Ik had gewild dat iemand met mij zo'n gesprek had gevoerd

Gelukkig zijn de tijden veranderd. Er is meer ruimte voor vragen en twijfels. Hoe je op een zorgvuldige manier kunt omgaan met die ruimte heb ik hierboven geprobeerd te schetsen. Tegelijk roept die ruimte ook de vraag op of we nog wel verder kunnen komen dan twijfels. Is er geloof na de twijfel?

Klimaat van het absolute of relativisme?

Dertig jaar geleden was 'het klimaat van het absolute' op veel plaatsen nog springlevend (deze term beschreef de cultuur in de vrijgemaakte kerken). Er was de sterke overtuiging dat er één waarheid was met betrekking tot God. En dat die waarheid te kennen en uit te spreken was. God paste in een doosje, zoals een buitenlandse student in Kampen eens opmerkte.

.....
Leidt deconstructie van het geloof tot een hernieuwd geloof?

Daar is gelukkig weinig van over. Er is veel ruimte gekomen voor verschillende inzichten, vragen en twijfel. Zozeer zelfs dat regelmatig de vraag klinkt of 'we' niet doorslaan. Is nog wel duidelijk wat we geloven, waar we elkaar aan houden? Leidt deconstructie van het geloof tot een hernieuwd geloof of tot een keuzemenu op basis waarvan ieder naar eigen inzicht, gevoel en ervaring een persoonlijk geloof samenstelt? Kunnen we voorkomen dat ruimte voor twijfel leidt tot volledig relativisme en subjectivisme?

Twijfel en geloofsgroei

Die vraag laat zich niet zomaar beantwoorden. Wat kan helpen is je realiseren dat twijfel en aanvechting in het leven van veel gelovigen een essentieel onderdeel zijn. Veel denkers en onderzoekers van religie en geloof hebben beschreven hoe twijfel een fase kan zijn in de geloofsontwikkeling. Onrust of rebellie kan uiteindelijk leiden tot een dieper geloof en vertrouwen op God. Dat is ook mijn eigen ervaring. Juist door de vraag of God er wel is en de optie van niet-geloven heel serieus te nemen, verdiepte mijn geloof zich. Geloven werd meer dan vroeger ervan uitgaan dat God werkelijk aanwezig is en handelt, zonder dat ik dat helemaal begrijp of kan benoemen. Leven met God is meer geloven, meer vertrouwen geworden. Me laten vallen als een trapezewerker die niets meer heeft om zich aan vast te houden. Me laten vallen in het vertrouwen dat ik opgevangen word. Geloven is meer liefhebben van God en minder weten over God geworden.

Een periode van twijfel, hoe moeilijk ook, kan zo leiden tot verdieping van geloof en kennis van God. Datzelfde vind je natuurlijk al in de Bijbel. Denk aan Job die in zijn vertwijfeling God ter discussie stelt. Maar dan komt God naar hem toe en erkent hij: 'Eerder had ik slechts over U gehoord, maar nu heb ik U met eigen ogen aanschouwd' (Job 42:5). Of denk aan Psalm 73. Je kunt er ook het verhaal van Christus in teruglezen – door lijden en sterven komen

tot een opstanding in een nieuw leven. Een periode van twijfel kan de overgang zijn van het afstand nemen van zekerheden en waarheden óver God die misschien wel houvast leken te geven, naar een vertrouwen óp God.

Maar hoe kun je door de twijfel heen komen tot verdere geloofsgroei? Veel twijfelaars lijken in hun twijfel te blijven hangen of nemen uiteindelijk afstand van het geloof in God. Dat laatste is niet te voorkomen en dat moeten we ook niet willen. Als we geloof serieus nemen als een keuze voor God, dan moeten we ook de optie serieus nemen dat mensen een andere keuze maken. Zoals ik Stefan Paas ooit hoorde zeggen: 'Alleen de maffia doet een aanbod dat je niet kunt weigeren.'

.....
Alleen de maffia doet een aanbod dat je niet kunt weigeren

© Zac Durant

Geloof na de twijfel

Maar hoe kunnen mensen verder komen en door hun twijfels heen groeien naar een dieper geloof? Daarvoor is het zoals gezegd belangrijk om als kerk – of vertegenwoordiger daarvan – ruimte te geven aan vragen. Dat wil zeggen: niet alle vragen hoeven beantwoord te worden. Vragen kunnen een tijd vragen blijven zijn. Juist als existentiële vragen naar het bestaan of handelen van God mogen blijven staan in een geloofsgemeenschap, zonder dat iedereen daar gelijk van onder de indruk is, kan dat helpend zijn. Een collega vertelde me ooit over een geloofscrisis die hij mee-

maakte. Elke zondag werd de geloofsbelijdenis hardop uitgesproken. Eerst deed hij niet meer mee. Toen sprak hij alleen het woord 'ik' uit, want dat was waar voor hem, hij was er zelf in elk geval. En nog weer later 'ik geloof', want hij geloofde wel iets, al wist hij niet precies wat. En zo leerde hij stap voor stap opnieuw te geloven in Vader, Zoon en Geest.

Ik herken dat uit mijn eigen perioden van twijfel. Gelovigen die mijn vragen geduldig en met begrip aanhoorden zonder antwoorden te geven, maar ook zonder daardoor van slag te zijn. Zonder woorden zeiden ze: je vragen en twijfels zijn goed te begrijpen, terecht waarschijnlijk, maar ik geloof in iemand die groter is dan jouw vragen en twijfels.

.....
God is groter dan onze twijfel en onze vragen

Geloof in God

In gesprek met een twijfelaar zijn ontspanning en ruimte daarom misschien wel het belangrijkste. Je realiseren dat je niet verantwoordelijk bent voor het geloof van de ander. Dat jouw weg een andere is dan de zijne. Dat God zelf een weg met die ander wil gaan. Mijn ervaring is dat er in pastorale gesprekken en in het bijzonder in gesprekken over geloofstwijfel veel mis gaat door niet goed te onderscheiden tussen de weg van de ander met God en mijn eigen weg met God. Als ik het gevoel krijg dat ik het geloof of God zelf tegen de twijfels van de ander moet verdedigen, ontspoord het gesprek. Het is ook niet nodig. God kan heel goed voor Zichzelf opkomen. Maar als ik respecteer dat God zijn eigen weg met de ander gaat en dat God groter is dan de twijfel en vragen van de ander en die van mij, dan kan ik ruimte geven aan de ander en aan God om te werken. Er is dan ook ruimte om op een gegeven moment de ander uit te nodigen om een keuze te maken. Om niet te blijven hangen in frustraties over simplistische, opgelegde geloofsveronderstellingen, negatieve ervaringen in de kerk of rampen die je in het leven getroffen hebben. Ruimte om een keuze te maken als antwoord op Jezus' herhaalde woorden: 'Heb je mij lief?' (Joh. 21:15-19).

Bram Beute is voorganger van de NGK-CGK Amsterdam de Bron. Hij schreef eerder het boek Ik geloof, geloof ik: Eerlijk over geloof en twijfel (uitg. Plateau 2014, 147 pag.).

Welkom in de voorhof!

Hoe kun je millennials aanspreken?

Jonge mensen vinden steeds moeilijker de weg naar de kerk. Voor veel twintigers en dertigers is er een gapend gat ontstaan tussen hun dagelijkse leefwereld en de kerkdienst op zondag. Na tien jaar werken met jonge mensen in Amsterdam, heeft millennialdominee David van der Meulen iets ontdekt wat de leefwereld van jonge mensen en de leefwereld van de kerk bij elkaar brengt. Hij schreef hierover het boek *Welkom in de Voorhof. Twintigers en dertigers bij je kerk* en geeft in dit artikel een inkijkje.

David van der Meulen

Goed nieuws voor jonge mensen

In Amsterdam is de werktocht in volle gang hoe het evangelie werkelijk goed nieuws kan worden voor jonge mensen. Ik merk dat de meeste jonge mensen die ik in de stad spreek, geen idee hebben waar het christelijk geloof over gaat. Vaak krijg ik de boodschap: 'Je meent toch niet serieus dat je daar nog in gelooft?' Het voelt op zo'n moment alsof ik vertel dat ik met een verouderd besturings-systeem rondloop, dat ik graag met Windows 98 werk als ik zeg dat ik naar de kerk ga. Geloven voelt voor veel jonge mensen als iets van vroeger, als iets wat achterhaald is. Iets waar je nu zeker niet je tijd en energie in zou stoppen. Het is voor oudere mensen met exotische hobby's, maar niet van nu en niet voor mij. Toch zijn we als kerk in de stad op zoek naar ingangen in de wereld van jonge mensen om diaconaal en missionair dienstbaar aan hen te zijn. Over deze manier van kerk-zijn gaat mijn boek.

-10

Ik moet denken aan een twintiger die bij een feestje een gesprek met me had aangeknoopt. We hielden contact en na verloop van tijd vertelde ze me dat ze graag online naar mijn preken luisterde. In mijn enthousiasme dacht ik gelijk: oh, ik moet haar natuurlijk uitnodigen voor de eerstvolgende kerkdienst. Haar reactie was veelzeggend: 'Ik ga toch niet zomaar een kerkgebouw binnenlopen op zondag, dat is voor christenen. Ik ben niet gelovig en mensen zien me daar al binnenkomen. Ik weet niet wat de gebruiken zijn en ken het jargon en de muziek niet. David, vergelijk het met een bezoek aan mijn studentenvereniging. Als jij een keertje mee zou gaan naar mijn dispuut, zijn daar gebruiken en liederen die je volkomen vreemd zijn. Je zou je enorm ongemakkelijk en bekeken voelen!' Daar stond ik met mijn mond vol tanden. Natuurlijk,

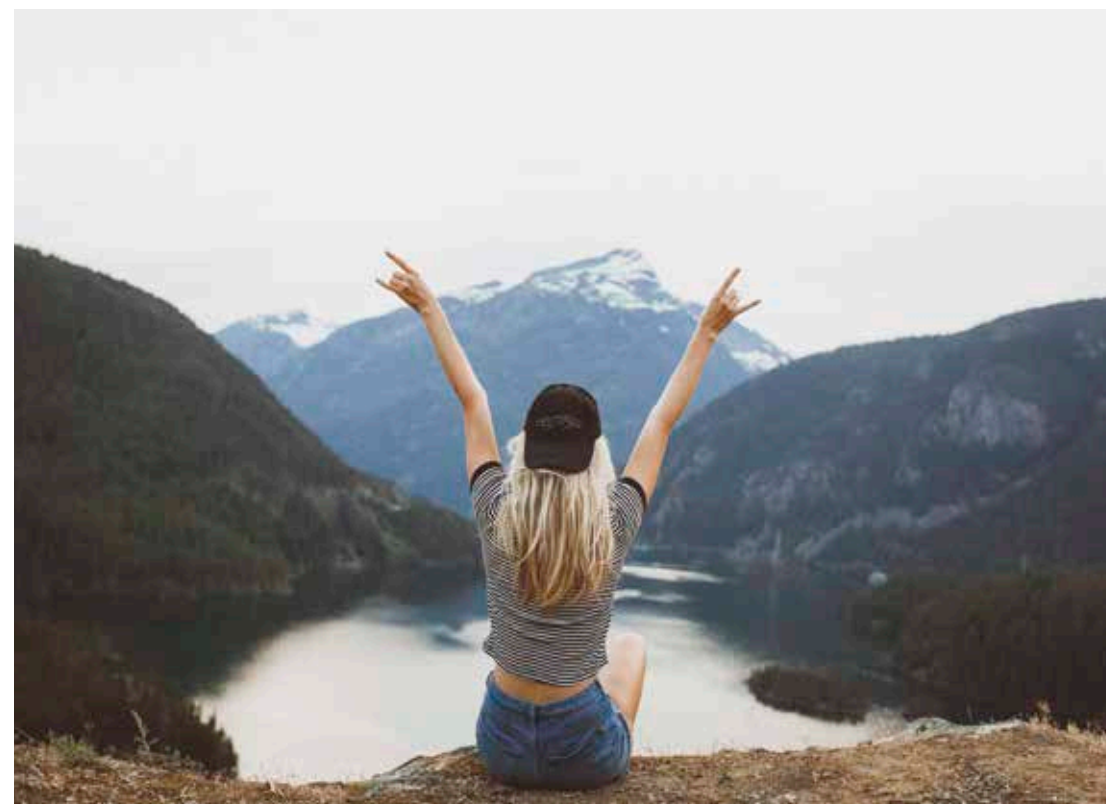
.....
Ik loop toch niet zomaar een kerkgebouw binnen op zondag!

ik geloof dat het goede nieuws voor iedereen hetzelfde is, namelijk dat Jezus zijn leven gaf als een losprijs voor velen en dat in Hem geloven je een kind van God maakt die mag meebouwen aan Gods Rijk. Maar waar begin je als mensen niet eens bij nul beginnen maar er nog veel verder van af staan?

In Amsterdam heb ik dus al vrij snel iets van mijn naïviteit moeten erkennen en mijn verwachtingen moeten bijstellen als het gaat om de vraag wat je voor twintigers en dertigers kunt betekenen. Je hebt de groep mensen die God-en-kerk wel kennen en langzaam aan het afhaken zijn zodra ze in de stad komen wonen. Positioneer je hen op wat ik de 'geloofsschaal' noem, dan bewegen zij langzaam naar 0. Het nulpunt betekent dat je het geloof wel kent maar geen interesse hebt. Daarnaast is er de groep jonge mensen die het geloof niet kennen en waar geloof voorbij iedere interesse is en die op -5 of zelfs op -10 staan. Een derde van de twintigers en dertigers die ik ontmoet in de stad staat daadwerkelijk op -10. Zij hebben een enorme aversie tegen het geloof. En dan is er een grotere groep die ik op -5 zou positioneren. Ze kennen God niet, komen in hun dagelijks leven geen christenen tegen en kennen de verhalen uit de Bijbel niet of nauwelijks. Zij zullen niet bij de kerk of het christelijk geloof te rade gaan als ze met levensvragen zitten of op zoek zijn naar verbinding.

Sterke drive om vrij te leven

.....
In de voorhof kun je proeven van het geloof

© Becca Tapert

© Priscilla du Preez

Het begint met **De voorhof van de tempel**

tevoorschijn
luisteren.

Waar begin je dan als kerk om toch dienstbaar te zijn aan deze jonge generatie? Ik gebruik graag het beeld uit de Bijbel van de tempel en de voorhof. In de tempel vond de eredienst plaats voor de Joden, maar op het grote plein daaromheen kwamen ook de 'heidenen'. Er kwamen niet-gelovigen om handel te drijven, voor de ontmoeting en voor hun netwerk. En ook de 'Jodengenoten' waren er, niet-Joden die iets van het geloof wilden proeven en hun kritische vragen stelden. In de voorhof kon je proeven van het geloof, je wist dat je in de nabijheid was van de wereld van God en zo kunnen we vandaag ook naar de kerk kijken. De kerk is niet alleen de tempel waar de eredienst plaatsvindt en we de liefde van Jezus Christus viëren, maar ook de voorhof waar we in ons dagelijks leven de liefde van Christus voorleven.

.....
**Met vallen en
opstaan heb ik
leren ontvangen**

Tevoorschijn luisteren

Hoe ziet zo'n voorhof er dan concreet uit, voor jonge mensen die aan het afhaken zijn of nog nooit aangehaakt zijn geweest? Het begon bij mij in Amsterdam tien jaar geleden allemaal met tevoorschijn luisteren. Waar ik zelf in eerste instantie graag over God wilde praten en te graag wilde 'zenden', heb ik met vallen en opstaan leren ontvangen.

Wij gingen met een groepje mensen die dat missionaire verlangen hadden, én die missionaire verlegenheid, op zaterdagochtend bij de supermarkt staan om korte interviews af te nemen. We stelden vragen als: wat trekt je aan in deze buurt en wat mis je? En: waar haal je je inspiratie vandaan en heb je ooit weleens gebeden? Tot slot vertelden we dat we een activiteit over persoonlijke ontwikkeling voor jonge mensen wilden organiseren. De jonge mensen die we spraken gaven ons de ingrediënten voor zo'n voorhofactiviteit en een deel van hen is aangehaakt toen we begonnen met experimenteren.

Een kostbare generatie

Er is één belangrijke les die we tijdens dat luisteren hebben geleerd over twintigers en dertigers. Het is waar dat veel jonge mensen alles al hebben. Misschien kunnen we dat als kerk niet als een obstakel zien maar juist van hen leren. Ik word vaak aangestoken door de sterke drive van twintigers en dertigers om vrij te leven, om bijzondere ervaringen op te doen, om in contact te staan met wat je voelt, om echt te zijn. Wat kunnen jonge mensen met die gedrevenheid bergen verzetten!

We hebben, kortom, als kerk enorm veel van de jonge generatie te leren en te koesteren. Wat zijn ze kostbaar in Gods ogen! Die voorhofhouding zie ik overal om me heen in de kerk, namelijk er echt voor jongeren willen zijn, van harte met hen meeleven en hen meenemen in je gebed.

.....
**Ik word vaak
aangestoken door
de sterke drive van
twintigers en dertigers**

Middenklassediaconaat

Mijn ervaring is dat er dan onder de oppervlakte van vrij, bijzonder en authentiek willen leven ook genoeg pijn en zorgen schuilgaan bij de jonge generatie. Laten we als kerk de moed vatten om daar diaconaal dienstbaar aan te zijn. Door de ontmoeting die daarvoor ontstaat, kunnen jonge mensen immers Jezus Christus door ons heen leren kennen. Als Jezus zelf zegt dat we het licht van de wereld zijn, dan reageer jij misschien ontkennend. Wat stelt mijn geloof nou voor? Toch is er geen plan B, God heeft ons uitgekozen om zijn lichtdragers te zijn. En zoals Jezus de mensen opzocht die Hij wilde dienen, kunnen wij ook die een of twee jonge mensen in onze omgeving van dienst zijn.

En als je zo'n relatie opbouwt, zul je ontdekken dat het best een klus is om goed te luisteren naar wat er bij jonge mensen leeft. Aan de oppervlakte leven bij hen de bewuste behoeftes om te zijn wie ze willen zijn, om te doen wat ze willen doen en het liefst op een bijzondere manier. Maar als je echt je hart voor elkaar kunt openen, kun je een treetje dieper gaan en kom je bij de onbewuste behoeftes. De emotionele en sociale tekorten, het innerlijke vacuüm. We lezen regelmatig over de eenzaamheid van jongeren, de depressieve gevoelens en een gevoel van

.....
**God heeft ons
uitgekozen om zijn
lichtdragers te zijn**

Kerk-zijn

richtingloosheid. Maar jonge mensen praten daar niet zomaar over, weten misschien niet eens hoe daar woorden aan te geven. Dat we als kerk op het niveau van deze onbewuste behoeftes iets voor hen kunnen betekenen, is volgens mij het unieke wat we kunnen bijdragen. Natuurlijk kun je een jongerendienst beleggen, een spreker strikken of een band uitnodigen. Maar wanneer we als gelovigen de ander kunnen ontmoeten in z'n pijn, als Christus voor jonge mensen kunnen zijn, dan brengen we hun goed nieuws door wie we zijn.

De voorhof is een model maar begint met een houding

Jouw context

De voorhof is niet een model maar begint met een houding. Het is jonge mensen ontmoeten daar waar ze zijn en als Christus voor ze zijn, zodat ze door jouw leven heen iets proeven van het goede nieuws. Hoe dat er concreet uitziet in jouw context ga ik je niet vertellen. Ik kan het je immers niet vertellen, want jij kent jouw jongeren en ik niet. Jij kunt als kerk biddend met ze gaan optrekken en van hen horen wat hun behoeftes zijn, zodat vanuit een voorhofhouding de voorhofactiviteiten voortkomen. Activiteiten die je als kerk samen met jonge mensen hebt bedacht én samen uitvoert.

Concreet: als jonge mensen houden van vrijheid, hoe vaak organiseer je dan zo'n activiteit en welk commitment vraag je? Als jongeren van bijzondere ervaringen houden, hoe zorg je dan dat de activiteit hun smaak is als het bijvoorbeeld gaat over de locatie of een spreker? Als twintigers en dertigers van echtheid houden, hoe zorg je er dan voor dat jonge mensen zich kwetsbaar kunnen opstellen bij een activiteit en dat hun onbewuste behoeftes worden gevoed? In mijn context van Amsterdam hebben we als voorhofactiviteit de masterclass, waar veel jonge mensen op afkomen. Iemand die in hun ogen recht van spreken heeft, bijvoorbeeld een

*Masterclass
bijvoorbeeld
over daten
of time-
management*

Kerk-zijn

filosoof of een psycholoog, praat vanuit zijn expertise én vanuit zijn geloof over een onderwerp waar jonge mensen mee bezig zijn, zoals daten of timemanagement. Daarna gaan de bezoekers in kleine groepjes uiteen met gespreksvragen of een opdracht en ontstaat ontmoeting.

De voorhof leven

We zijn als kerk geroepen om én tempel én voorhof te zijn. Dat we zelf de liefde van Christus hebben leren kennen, brengt ons in beweging om die liefde door te geven aan jonge mensen. Een voorhofhouding van samen met hen optrekken en oog krijgen voor waar de heilige Geest in hun leven aan het werk is, of dat nou op -3 of +3 is. En samen met de jongeren op zoek gaan naar voorhofvormen die bij hen passen, zodat de wereld van God en hun leefwereld bij elkaar komen. Dat is middenklassediaconaat, dat is kerk-zijn mét de jonge generatie.

David van der Meulen (1984) is een jonge, enthousiaste dominee. Hij werkt als missionair predikant voor het project Licht op Zingeving (LoZ) in Amsterdam. David is getrouwd en heeft drie kinderen.

Hoe zorg je ervoor dat jonge mensen zich kwetsbaar kunnen opstellen?

Welkom in de Voorhof, ArkMedia 120p.
Voor meer praktijkvoorbeelden uit de voorhof:
www.indevoorhof.nl

Vrijplaats

Judith
Bouma

De vakantie is voorbij. Ik ga de PI in. Drie keer gaat de piep af bij het detectiepoortje. Horloge, schoenen, sleutels nog in mijn zak. Ik moet er nog even inkomen. Als ik over de binnenplaats richting mijn kantoor loop, komt een groepje gedetineerden mij tegemoet. Ze zijn op weg naar de bezoekszaal. Ik zeg de bewaarders en de heren gedag. Een van hen roept: 'Dominee, u bent er weer! Hebt u zo tijd voor me?'

Ik heb tijd. Het is nog bezoekuur, dat geeft mij de gelegenheid mijn e-mails bij te werken. Daarna ga ik naar de afdeling om de man te bezoeken. We zonderen ons af in een spreekhoekje. Ik haal koffie voor ons allebei. Ik ga zitten en vraag hoe het gaat. Mijn gesprekspartner zucht. 'Zo, dat is een diepe zucht', zeg ik.

'Ja', snikt hij en begint hartverscheurend te huilen. En vervolgens praat hij een uur, misschien wel anderhalf uur over wat er de afgelopen weken is gebeurd en vervolgens over de afgelopen jaren en dan over zaken uit een ver verleden. Over alles wat zijn leven nu nog verzaart. Er komt van alles voorbij: ontvoeringen, steekpartijen, corruptie, verraad, liefde, vriendschap, spijt, schaamte, gemis. Ik luister en stel soms een vraag. Het is zoveel. Ik weet niet hoe ik dit moet afronden. Maar op een gegeven moment slaakt hij weer een zucht. 'Zo, dat is wel even genoeg voor vandaag. Dit lucht op', zegt hij. We bidden samen en ik breng hem daarna terug naar zijn cel.

Zulke gesprekken heb ik vrijwel dagelijks. Soms vraagt iemand aan het begin: 'Hier kan ik alles zeggen, toch?' en brandt vervolgens los. Ik voel me vaak zo machteloos, zo klein. De problemen die op tafel komen zijn zo groot. En wat heb ik te bieden behalve een luisterend oor, een woord van troost, een verhaal uit de Bijbel, soms een kritische vraag en heel af en toe iets van mijn eigen levens- en geloofservaring? Toch is het vaak genoeg. Het feit dat iemand zijn of haar hart kan luchten blijkt van grote waarde.

Het ambt, en met name het ambtsgeheim, zorgt voor deze vrijplaats. Hier kan en mag alles gezegd worden. En dat alleen al is zo heilzaam.

Ik denk aan Dietrich Bonhoeffer, die in zijn boek *Leven met elkan-der* schrijft: 'Wie met zijn kwaad alleen blijft, blijft helemaal alleen. In de biecht vindt een doorbraak plaats naar de gemeenschap. De zonde wil met de mens alleen zijn. Zij onttrekt hem aan de gemeenschap.'

In Finkenwalde biechtte hij zelf bij zijn eigen studenten. En nu vraag ik me af: hoe vaak maak ik zelf gebruik van die heilzame vrijplaats?

Judith Bouma is als justitiepredikant verbonden aan de NGK Zeist.

Mijlpalen in het Leven met God

Hoe past geloofsbelijdenis in deze tijd?

Het doen van openbare geloofsbelijdenis markeerde in onze traditie lange tijd de overgang naar het volwassen en volwaardig lid van de kerk zijn. Voor velen had het haast sacramentele betekenis. Maar inmiddels is voor de jonge generatie het doen van openbare geloofsbelijdenis niet meer vanzelfsprekend. Het wordt onder andere beleefd als iets wat niet God, maar 'het instituut kerk' en de traditie van hen vragen. En als je naar de geschiedenis kijkt, dan is het doen van openbare belijdenis van het geloof inderdaad 'maar' een menselijke traditie.

Maar, laat dat je niet op het verkeerde been zetten. Want als je naar de Bijbel luistert, dan hoor je hoe ook God vraagt om het belijden van ons geloof. En die belijdenis is voor de kerk misschien wel belangrijker dan we dachten. Wat mij betreft mag dat geloof belijden daarom wel vaker. Dat schept gek genoeg ruimte voor die jonge generatie die nu minder belijdenis doet. Ik neem je mee in die gedachtegang.

Peter Sinia

Nergens in de Bijbel

Kort door de bocht zou je kunnen zeggen dat je de openbare geloofsbelijdenis in de vorm zoals wij die in onze traditie kennen nergens in de Bijbel vindt. Onze openbare geloofsbelijdenis ontstaat pas later. Oorspronkelijk kent de kerk van de eerste eeuwen een handoplegging, zalving of zegen bij de doop. Dat ontwikkelt zich tot het aparte ritueel van de confirmatie (of vormsel). In die door een bisschop uitgevoerde confirmatie ontvangt de gelovige de gave van de heilige Geest. De Reformatie accentueert daarentegen de plek van de heilige Geest in de doop in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Daarmee verdwijnt de confirmatie niet, maar krijgt ze een nieuwe invulling als openbare geloofsbelijdenis. Zo bekeken is onze openbare geloofsbelijdenis een menselijke traditie. Het zou zonde zijn elkaar in de kerk ruimte te ontnemen door daar zonder meer aan vast te houden.

Jezus vraagt erom

Je zou kunnen denken dat dit een pleidooi is om dus het doen van openbare geloofsbelijdenis maar af te schaffen. Integendeel! Want, al is het niet in de vorm zoals wij kennen, de Bijbel spreekt wel degelijk over het belijden van geloof. Sterker nog, God vraagt in zijn Woord zelf om de belijdenis van ons

.....
**Onze openbare
geloofsbelijdenis
ontstaat pas later**

© Elliott Reyna

geloof in Jezus Christus. Het meest indringend klinkt die vraag misschien wel in Matteüs 16:13-19. Eerst klinkt Jezus' algemene vraag: 'Wie zeggen de mensen dat de Mensenzoon is?' En dan klinkt Jezus' meer persoonlijke vraag: 'En jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?' Petrus belijdt dan: 'U bent de Messias, de Zoon van de levende God.' Om deze belijdenis prijst Jezus Petrus gelukkig. Belijdenis doen is voor Jezus duidelijk meer dan zomaar een menselijke traditie. Dit komt van de Vader in de hemel.

De evangeliën vragen ons eigenlijk keer op keer om zulk geloof: wie zeg jij dat Jezus Christus is? Het meest nadrukkelijk doet Johannes dat. Hij schrijft tegen het einde van zijn evangelie: 'Jezus heeft

in het bijzijn van zijn leerlingen nog veel meer tekenen verricht, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de Messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leven ontvangt door zijn naam' (Joh. 20:30-31).

Het antwoord op de vraag van Jezus naar de gelovige reactie op het evangelie hoeft op zich niet de vorm van een openbare geloofsbelijdenis te hebben. Gelovige jongeren vertellen mij dat ze het nut van openbare geloofsbelijdenis betwijfe-

len. Jezus kent hun antwoord allang. Hun geloof is geen geheim voor God. Ik wijs dan vaak op Jezus' reactie op Petrus' geloof in Matteüs 16. Jezus zegt tegen Petrus dat hij de rots is op wie de kerk gebouwd zal worden en dat de poorten van het dodenrijk haar niet zullen kunnen overweldigen. Daaruit maak ik op dat de kerk die dat geloof als fundament heeft, door God zal worden

.....
De geloofsbelijdenis is van levensbelang voor de kerk

gebouwd en altijd zal overleven, hoe groot de tegenkrachten ook zijn. Zo bekeken is de geloofsbelijdenis van levensbelang voor de kerk. Het zou daarom zonde zijn als de persoonlijke belijdenis van geloof voor God niet op de een of andere manier uitloopt op een openbare geloofsbelijdenis voor zijn gemeente.

Meer dan eens

'Petrus zegt *niets nieuws*' en 'Petrus erkent dit ook *niet voor het eerst*', benadrukt Jakob van Bruggen in zijn commentaar. De leerlingen, inclusief Petrus, hebben hun geloof in Jezus als Zoon van God bijvoorbeeld al beleden na de storm op het meer: 'U bent werkelijk Gods Zoon!' (Mat. 14:33). Het zal ook niet de laatste keer zijn dat Petrus zijn geloof toont. Na Jezus' dood en opstanding, en dus ook na Petrus' verloochening, vraagt Jezus Petrus heel persoonlijk: 'Heb je Me lief?', 'Houd je van Me?' Wanneer geloven draait om God liefhebben, dan is het tot driemaal toe bevestigende antwoord van Petrus een drievoudige geloofsbelijdenis. Het meer dan eens belijden van je geloof is daarmee voor ons geen kwestie van het gehoorzaam volgen van een gebod, maar het in wijsheid volgen van een Bijbels patroon.

En eigenlijk doen we dat in onze traditie al. Naast onze openbare geloofsbelijdenis heeft in mijn ervaring vrijwel elke huwelijksdienst ook het karakter van een geloofsbelijdenis. Wanneer bruid en bruidegom op het punt staan samen een nieuwe levensfase in te gaan, belijden zij God als de Heer van hun huwelijk, zonder wiens zegen ze niet verder willen. En als zij als echtpaar met de geboorte van een kind gezegend worden, dan is hun jawoord bij het doopvont opnieuw een belijdenis van geloof. En ook bij de bevestiging van een gemeentelid als ouderling of diaken klinkt in het antwoord op de gestelde vragen als het goed is opnieuw een geloofsbelijdenis. Ook in het welkom van belijdende leden die met attestatie overgekomen zijn klinkt voor de goede hoorder het goede getuigenis van hun geloof door. In onze Noord-Amerikaanse zusterkerk gebeurt dat nog explicieter met een zogeheten 'reaffirmation of faith'. Daarbij bevestigen de nieuwe leden publiekelijk hun in een andere kerk al eerder openbaar beleden geloof.

Mijlpalen

Je zou dus kunnen zeggen dat we bewust of on-bewust al de gewoonte kennen om ons geloof te belijden bij bepaalde mijlpalen in ons leven met God. We zouden als kerken nog wel wat bewuster en nadrukkelijker allerlei mijlpalen in het leven met God kunnen en mogen markeren. Eigenlijk is dat het pleidooi van Laura en Robert Keeley in hun boek *Celebrating the Milestones of Faith*.

© Wu Jianxiong

.....
Meer dan eens belijden van je geloof is een Bijbels patroon

Kerkelijk leven

Hun boek gaat over meer dan alleen geloofsbelijdenissen. Hoe markeer je als kerk bijvoorbeeld de overgang van basis- naar middelbare school? Bij ons in de kerk is er vooral aandacht voor het slagen voor de middelbare school, met felicitaties, een foto van elke kandidaat bij de uitgestoken vlag, en cadeau in de vorm van Tony's Chocolonely. Maar zou je bijvoorbeeld ook het slagen voor vervolgopleiding of misschien zelfs rijexamen kunnen vieren? De meeste kerken markeren de mijlpaal van het aanvaarden van een ambt in de kerk. Maar wat doe je rondom ander werk in de kerk of bij een promotie of verandering van baan in de maatschappij? Wat doe je met mijlpalen in het leven zoals een nieuw huis, huwelijksjubilea, het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd? Of, een vraag die ons terugbrengt bij ons onderwerp: zijn er inderdaad meerdere mijlpalen in het leven waarbij het (openbaar) belijden van ons geloof past? En welke mijlpalen in het leven zouden dat dan kunnen zijn?

Letterlijk stenen oprichten voor Gods plek in je leven

Stenen oprichten

De Keeleys leggen uit dat het idee van het vieren van mijlpalen niets nieuws is, maar dat God de Israëlieten al opdracht gaf om letterlijk stenen op te richten ter herinnering aan zijn plek in hun leven. Op de kaft van hun boek daarom ook geen mijlpaal of kilometerpaaltje, maar een stapel stenen. Jozua 4 vertelt het verhaal van de twaalf stenen die het volk Israël moest oprichten om de overtocht door de Jordaan te markeren. Zo moesten ze een blijvende herinnering maken. Wanneer het beloofde land in bezit is genomen, breekt een nieuwe fase in het leven van Gods volk aan. Jozua markeert dat moment, niet alleen door het volk voor de keus te plaatsen welke God het wil dienen, maar ook met de geloofsbelijdenis: 'Ikzelf en mijn familie zullen de Heer dienen' (Joz. 24:15).

© Jeremy Thomas

Kerkelijk leven

Dat verhaal legt ons geen gebod op. Het geeft ons wel een inspirerend voorbeeld bij het nadenken over de mijlpalen waarbij wij ons geloof kunnen belijden. Jozua belijdt het geloof letterlijk namens zijn huis. Een figuurlijke manier van spreken over zijn gezin. Volgens mij een goede reden om je geloof te belijden in de fase wanneer je het ouderlijk huis verlaat of wanneer je een eigen gezin gaat stichten. Het is ook een belijdenis op het moment dat God hen heeft geleid naar een nieuwe plek om te wonen. Een goede reden om een nieuwe woning aan God te wijden, en om na verhuizing je geloof in je nieuwe gemeente te belijden. Stenen worden in de Bijbel ook opgericht wanneer gelovigen God op bijzondere wijze in hun leven ervaren. De ene keer past na zo'n ervaring het geven van een getuigenis. Een andere keer het uitspreken van een belijdenis.

Denk bijvoorbeeld aan de belijdenis nadat Jezus de door tegenwind geteisterde discipelen lopend over water te hulp is geschoten. Of aan de eerste belijdenis van Petrus. Die was passend op het moment dat anderen Jezus de rug leken toe te keren. De latere belijdenis van Petrus was passend omdat hijzelf Jezus verloochend had. Het evangelie beschrijft de twaalfjarige Jezus. Een voor Joden belangrijke mijlpaal in het leven wordt met dat verhaal gemarkeerd. Er wordt geen steen opgericht. Er klinkt geen belijdenis van een discipel dat Jezus de Zoon van God is. Jezus Zelf maakt duidelijk dat Hij weet wie zijn Vader is. Misschien een aanmoediging om ook die mijlpaal, wanneer bij ons de kinderen naar de middelbare school gaan, duidelijker te markeren. Een eenvoudige belijdenis als een christelijke bar mitswa bij de eerste mijlpaal op weg naar volwassenheid.

Een eenvoudige belijdenis als een christelijke bar mitswa

Zeg maar nee...

Openbare geloofsbelijdenis is 'maar' een menselijke traditie en het kan wat mij betreft geen kwaad als deze haar haast sacramentele status verliest. Toch is het jammer als er steeds minder vaak openbare geloofsbelijdenis gedaan wordt. Hoewel hier allerlei redenen voor zijn, is het mijn ervaring dat jongeren eerder bereid zijn om openbaar belijdenis van hun geloof te doen als we eerlijk de menselijke traditie onderscheiden van wat God van ons vraagt in de Bijbel. Het lijkt jongeren in onze kerk te helpen dat we vragen stellen waarin zoveel als mogelijk een echo klinkt van woorden uit de Bijbel. En gek genoeg zijn jongeren die aanhikken tegen die ene openbare geloofsbelijdenis ook geholpen met de gedachte dat het belijden van je geloof iets is wat je bij allerlei mijlpalen kunt doen. Het is ergens net als bij die oude koekjesreclame: zeg maar nee, dan krijg je er twee. Het antwoord op minder geloofsbelijdenissen zou weleens juist vaker geloof belijden kunnen zijn.

Peter Sinia is predikant van de Proosdijkerk in Ede.

Ruimte voor studenten

Geef me de ruimte

Ik ben een pionier, eropuit gestuurd met de opdracht om geloof relevant te maken voor een groep die de kerk voorbijloopt in hun zoektocht naar zin. Mijn doel is om studenten te bereiken die niet op zoek zijn naar God. Om voor hen van betekenis te kunnen zijn heb ik ruimte nodig. Om nieuwe vormen te vinden, om out of the box te denken en ook om fouten te maken. Want alleen door dingen uit te proberen kan ik ontdekken hoe ik hen bereik. De kerken die mijn werk ondersteunen geven me die ruimte. Daar ben ik dankbaar voor, want dat is voor hen net zo spannend als voor mij. Ik moet de grenzen opzoeken.

Ruimte voor jou

Als studenten niet naar God zoeken, waar zijn ze dan wel naar op zoek? Met die vraag begon een proces van luisteren, van hun verhaal de ruimte geven. Terwijl ik luister, kom ik tot de ontdekking dat ik hiermee al goud in handen heb. Waar vind je nog iemand die luistert zonder oordeel, die niet meteen met advies komt, maar naast je staat en ruimte geeft voor je verhaal? Veel studenten kampen met eenzaamheid. Vaak is het niet zozeer letterlijk alleen zijn, maar je omgeven weten door vrienden en studiegenoten en je toch niet gezien en gekend voelen. Maar als ze dan bij mij in het klooster zitten en alle tijd krijgen voor hun verhaal, ontstaat er iets. Studenten vertellen me over hun gedachten aan zelfmoord of ze trekken een knuffel uit hun tas om uit te leggen hoe ze met hun emoties omgaan. Kan ik dan ruimte geven aan een student die zich

Klimaat-picknick met studenten

door de kerk al bij voorbaat veroordeeld voelt? Is er plaats voor de transgenderstudent en voor de student die niet meer zonder drugs kan? Kan ik ook ruimte geven aan de student met wie ik zelf niet meteen verbinding kan krijgen? Kan ik voorbij de boosheid van een Afrikaanse studente kijken die mijn vriendelijke aanbod als betutteling ziet van een bevoorrecht wit persoon?

Ruimte voor spiritualiteit

Hoewel studenten niet naar de kerk trekken, denken velen van hen wel degelijk na over spiritualiteit. Zo ook Rosa uit India. Ze vertelt me over haar spirituele zoektocht, over waar ze in geloof en waar ze meer van wil weten. Ik luister, ik stel vragen. Op een gegeven moment krijg ik een knuffel omdat ze me wil bedanken. Ze vond in deze studentenstad nergens anders een plek om over spiritualiteit en zingeving te praten. Bij mij rijst het besef: ik moet dit op de agenda zetten. Ik mag hier duidelijk over zijn. Bij ons hebben we het over jouw vragen over mentaal welzijn. Hier mag jij verkennen wat het leven zin geeft.

En dan wordt het sowieso spannend. Studenten gaan niet naar de kerk omdat we daar ons antwoord op de zin van het leven al klaar hebben. Studenten willen het zelf ontdekken. Kan ik met hen optrekken zonder steeds met mijn antwoorden klaar te staan? Kan ik het ermee uithouden dat ze zoeken op plekken waar het volgens mij niet te vinden is?

Ruimte voor God

Wat merk ik bij mezelf vaak dat ik deze studenten mee naar Jezus wil slepen! Hoe heerlijk zou het zijn om de Bijbel erbij te pakken. Bij deze studenten kan ik daar niet mee aankomen. Toch ontwaar ik hier iets moois. Als ik de studenten opzoek waar ze zijn, mag ik God vertrouwen dat Hij daar allang aan het werk is, zowel in mij als in hen. De student met wie ik oploop en ik lijken wel een beetje op de Emmaüsgangers. Allebei hebben we zo onze vragen en twijfels. Vragen over onze eigen identiteit en vragen over de zin van alles. Beiden hebben we zo onze gedachten en we zijn daarover in gesprek. En Jezus sluit wel aan. Hij mag ons de schellen van de ogen laten vallen op zijn tijd. Wat een ruimte!

Anneriet Boonen (42) is pionier bij IFES Nederland. Zij doet haar werk onder studenten in Tilburg onder de naam Vita Tilburg. PKN Tilburg e.o. en de Ontmoetingskerk steunen dit werk en de activiteiten, de Kapucijnen bieden de ruimtes in hun klooster aan om studenten te ontvangen.

Op welke manier heeft je werk in de kerk jouw geloof/leven/kijk op de kerk veranderd? Wil je daarover vertellen, mail dan naar inzpiremedia@gmail.com.

Symposium Ruimtezoekers

Op vrijdagmiddag 10 november 2023 is er een symposium voor wie met twijfelende twintigers werkt. Tijdens deze middag willen we samen ontdekken hoe we ruimte kunnen bieden aan mensen met vragen over het leven, zingeving en geloof. Want juist deze mensen zijn van betekenis voor de kerk van vandaag.

Aanleiding voor dit symposium is de verschijning van het boek *Ruimtezoekers*. Het is een reisverslag van een persoonlijke zoektocht naar ruimte en een nieuwe weg om te geloven. Niet ondanks, maar juist dankzij vragen en twijfels. Zonder cynisme vertelt Johan over alle zekerheden die hij is kwijtgeraakt, de worsteling die dit nog steeds geeft, maar ook over de hoop dat er ruimte is voor een nieuwe vorm van geloven.

Het is ons verlangen dat twintigers niet massaal geloof of kerk loslaten, maar juist ruimte vinden en van betekenis kunnen zijn binnen hun gemeente. Daarom organiseren Weetwatjegeloof en Kerkpunt een symposium op de Theologische Universiteit in Utrecht.

Met bijdragen van Johan de Jong, zijn band 'Reisgenoten' en theoloog Gert-Jan Roest. In vier workshops ga je aan de slag met bijvoorbeeld Bijbellezen met zoekers, Ruimte in het jeugdwerk of De ruimtezoeker in jezelf.

Verlang jij ook naar ruimte voor zoekers?
Kom dan naar Utrecht en denk en doe met ons mee!

Praktische informatie

Datum: vrijdag 10 november 13.30-17.30 uur
Locatie: Theologische Universiteit Utrecht, Plompstorengracht 3
Voor meer informatie: <https://kerkpunt.nl/agenda/ruimtezoekers>

Help - we denken verschillend!

Je hoort het veel vandaag aan de dag: de wens tot diversiteit of inclusiviteit. Ook in kerken. Maar als je daarmee bezig bent, zit je zomaar midden in de problemen van het echte leven. Want diversiteit is mooi, maar kan ook snel leiden tot gedoe of polarisatie. Welkom in het echte samen kerk-zijn.

Diversiteit als paradijs en polarisatie als probleem: het is een spagaat die in de kerk (en in de samenleving) steeds weer terugkomt. Aan de ene kant is er een verlangen naar een inclusieve kerk waar iedereen zich welkom voelt. Aan de andere kant worstelen we als kerken wanneer er in de gemeente verschillen van inzicht zijn. Denk aan vrouw en ambt, seksualiteit, liederen en liturgie of prioriteit bij ouderen of jongeren. Heel wat kerken kloppen bij Kerkpunt aan met dit soort vragen rond 'variatie'. Want een spagaat is best knap, maar het wordt pijnlijk als die te lang duurt.

Collega's van Kerkpunt kunnen gemeenten adviseren en begeleiden om anders met elkaar en het verschil van inzicht om te gaan. Er zijn allerlei werkvormen om bijvoorbeeld vastgelopen gesprekken in beweging te krijgen en is er een quickscan 'verschil van inzicht' ontwikkeld. Interesse? Neem gerust contact met ons op en informeer naar de mogelijkheden.

Themabox inspiratie en irritatie

De lokale kerk is een unieke plek. Mensen van verschillende generaties en met verschillende talenten, voorkeuren, tekortkomingen en smaken trekken samen op, achter Jezus aan. Kerkpunt zet zich in voor kerken in beweging, waarin we verschillen vieren en pijn benoemen, en waar gelovigen en Godzoekers tot bloei komen. In het vertrouwen dat Gods Geest werkt, draagt Kerkpunt bij aan de opbouw van lokale gemeenschappen. Bijvoorbeeld met de 'themabox inspiratie en irritatie'. Een gespreksbox vol prikkelende vragen die gemeenteleden met elkaar in gesprek brengen over verschillen in de gemeente en hoe je daarmee omgaat. Het doel: vanuit de vreugde van Gods Geest de kerk vieren en samen hoopvol de wereld in trekken. De themabox is voor € 7,50 te bestellen via onze webshop.

De kerkorde van de Nederlandse Gereformeerde Kerken II

Landelijke regelingen

In het vorige nummer besteedde ik aandacht aan de nieuwe kerkorde van de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Daarbij besprak ik enkele punten waarvan ik denk dat het belangrijk is dat ambtsdragers die in het 'werkgeheugen' paraat hebben. Dit keer doe ik hetzelfde voor enkele zaken die in landelijke regelingen zijn ondergebracht.

Leendert Verheij

Waar nodig wordt de kerkorde uitgewerkt in landelijke regelingen (zie de kerkorde artikel A3.2). Bij de eerste vaststelling zijn dat er 42 geworden. Aan drie daarvan besteed ik aandacht in dit artikel. Opnieuw met de gedachte: bij voorkeur heb je ze op hoofdlijnen paraat. Of in ieder geval weet je van het bestaan ervan, en kun je in een voorkomend geval gericht opzoeken wat er over de bewuste onderwerpen in de landelijke regelingen staat. En ook hier geldt: mooi als je elkaar erop kunt attenderen.

Roeping predikant voor bepaalde tijd of in deeltijd (B4)

Anders dan voor ouderlingen en diakenen geldt vanouds voor predikanten dat hun roeping er een voor het leven is. Dat was steeds het uitgangspunt, ook al hebben kerkordes altijd de mogelijkheid van beëindiging in bepaalde omstandigheden geboden. Denk aan emeritaat, losmaking of verandering van functie. De kerkelijke praktijk – met een aantal kleiner wordende gemeentes enerzijds en missionaire projecten anderzijds – vroeg de laatste tijd gaandeweg steeds vaker om de mogelijkheid om een predikant te roepen voor bepaalde tijd. De kerkorde maakt dat nu mogelijk in artikel B4.5. Hetzelfde artikel spreekt ook van een andere variant, namelijk roeping in deeltijd.

Roeping van een predikant voor bepaalde tijd wordt blijkens de toelichting op de kerkorde beschouwd als een uitzonderlijke situatie. Uitgangspunt blijft de roeping voor onbepaalde tijd. In de landelijke regeling is dat uitgewerkt in artikel 2: roeping voor bepaalde tijd is alleen mogelijk onder bijzondere omstandigheden, zoals een begrepsd project (denk bijvoorbeeld aan een missionair project), een taak buiten Nederland of het vervolg van een losmaking. Het woordje 'zoals' geeft aan dat het hier om voorbeelden gaat. De toekomst zal uitwijzen hoe breed de toepassing van deze mogelijkheid in de prak-

tijk gaat worden. Er geldt nog een beperking: roeping voor bepaalde tijd is minimaal voor vier jaar.

De roeping in deeltijd is minimaal voor 40%. Als de predikant ook elders in deeltijd is geroepen, of als de predikant met een bijzondere taak is benoemd (bijvoorbeeld missionair, of in de gezondheidszorg), kunnen de percentages worden samengesteld.

Roeping voor bepaalde tijd of in deeltijd vraagt om extra zorgvuldigheid bij het maken van afspraken. Om te beginnen moet de kerkenraad vooraf de gemeente raadplegen over zijn voornemen. Vervolgens moet de beroepingsbrief duidelijk zijn over de omvang van de bepaalde tijd dan wel het deeltijdpercentage. De predikant moet zich er in de aanvaardingsbrief uitdrukkelijk mee akkoord verklaren. Er mag geen onduidelijkheid over bestaan.

De kerkenraad moet met advies van het Steunpunt Kerkenwerk (SKW) een regeling vaststellen die de beperkingen beschrijft voor de rechtspositie van de predikant. Bij de roeping voor bepaalde tijd moet die regeling ook een toezegging van wachtgeld bevatten! De kerkenraad moet zich dat vooraf goed realiseren. Deze regeling wordt bij de procedure inzake goedkeuring van de roeping (Kerkorde B4.4) voorgelegd aan de regionale vergadering. Op die manier wordt zo goed mogelijk gewaarborgd dat een zorgvuldige regeling tot stand komt, waarin aan de belangen van predikant en gemeente beide recht gedaan wordt.

De landelijke regeling kent in de artikelen 4 en 5 verder nog regels voor de mogelijkheid van uitbreiding of vermindering van de bepaalde tijd respectievelijk het deeltijdpercentage.

Kerkelijke zorg voor de predikant (B6)

Deze regeling vindt haar grondslag in artikel B6 van de kerkorde, over de rechtspositie van de predikant. In dat kerkordeartikel staat uitdrukkelijk dat een predikant geen arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht heeft. De rechtspositie van de predikant wordt bepaald door het kerkelijk recht. De overheid en ook de burgerlijk rechter hebben dat te respecteren. Zo is dat uitdrukkelijk in het Burgerlijk Wetboek geregeld. Voorwaarde is echter wel dat de rechten en verplichtingen van predikant en kerkenraad deugdelijk zijn geregeld en niet in strijd zijn met in de grondwet en internationale verdragen vastgelegde beginselen van een behoorlijke rechtsorde en beginselen van een behoorlijke rechtspleging.

Dat zou je een juridische randvoorwaarde kunnen noemen. Maar de kerken kunnen, los daarvan, in de Bijbel zelf voldoende aanknopingspunten vinden voor het treffen van deugdelijke en ruimhartige regelingen. Denk bijvoorbeeld aan de regeling van het levensonderhoud voor de leviëten (Num. 18) en aan wat Paulus over deze dingen schrijft in 1 Korintiërs 9.

De kerkorde bepaalt dat de plaatselijke kerk verantwoordelijk is voor het levensonderhoud van de predikant en zijn gezin, en ook voor een voorziening die levensonderhoud biedt bij arbeidsonge-

.....
De rechtspositie van de predikant wordt bepaald door het kerkelijk recht

.....
Uitgangspunt blijft de roeping voor onbepaalde tijd

© Jeremy Vap

schiktheid en ouderdom, en in geval van overlijden aan eventuele nabestaanden.

De landelijke regeling bevat slechts een summiere uitwerking van het kerkordeartikel (B6). De kerkenraad dient de predikant vrij te stellen van andere beroepsarbeid. Is er sprake van een roeping in deeltijd, dan geldt die vrijstelling voor het overeengekomen percentage.

Levensonderhoud

De kerkenraad verschaft de middelen waardoor de predikant onbezorgd van het evangelie kan leven. Nu is dat een rekbaar begrip en het verleden heeft geleerd dat door kerkenraden aan dat criterium op heel verschillende wijze invulling werd gegeven. De landelijke regeling bepaalt daarom dat de kerkenraad zich voor het levensonderhoud en de overige vergoedingen dient te houden aan de materiële regelingen die het Steunpunt Kerkenwerk samen met de predikantenvereniging/CGMV heeft vastgesteld. Dat leidt tot een zekere objectivering en uniformering.

Elke plaatselijke kerk neemt via de centrale administratie bij het SKW ook deel aan de landelijke voorzieningen die levensonderhoud bieden aan de predikant bij arbeidsongeschiktheid of ouderdom en in geval van zijn overlijden aan eventuele nabestaanden.

.....
**De predikant
 stimuleren om zich te
 blijven ontwikkelen**

Ontwikkeling van de predikant

De verantwoordelijkheid van de kerkenraad gaat natuurlijk verder dan alleen het levensonderhoud. Met zoveel woorden bepaalt de landelijke regeling dat de kerkenraad de predikant stimuleert om zich te blijven ontwikkelen en dat de raad hem daartoe de mogelijkheden geeft. Daarnaast heeft de kerkenraad een verantwoordelijkheid voor het persoonlijk functioneren van de predikant als dienaar van Christus. De landelijke regeling schrijft voor dat de kerkenraad een commissie benoemt die de predikant op dit punt begeleidt. Dat is heel nuttig en dienstig, maar het is natuurlijk blijvend een verantwoordelijkheid van de kerkenraad als geheel en het is goed als de raad zich daarvan voortdurend bewust is en aan die verantwoordelijkheid ruimhartig invulling geeft.

Bijzondere preekbevoegdheid (B8)

Artikel B8 van de kerkorde bepaalt dat de regionale vergadering met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie aan niet-predikanten bevoegdheid kan verlenen om in de kerken het Woord van God te verkondigen.

In de landelijke regeling (B8) wordt onderscheid gemaakt tussen landelijke preekbevoegdheid en plaatselijke preekbevoegdheid. Voor de landelijke preekbevoegdheid is uitvoerig geregeld waaraan iemand moet voldoen en op welke wijze dat moet worden getoetst. Dat toetsen gebeurt door de regionale vergadering in samenwerking met de landelijke Commissie Kerkelijke Onderzoeken (CKO).

.....
**De landelijke
 preekbevoegdheid
 geldt voor twee jaar**

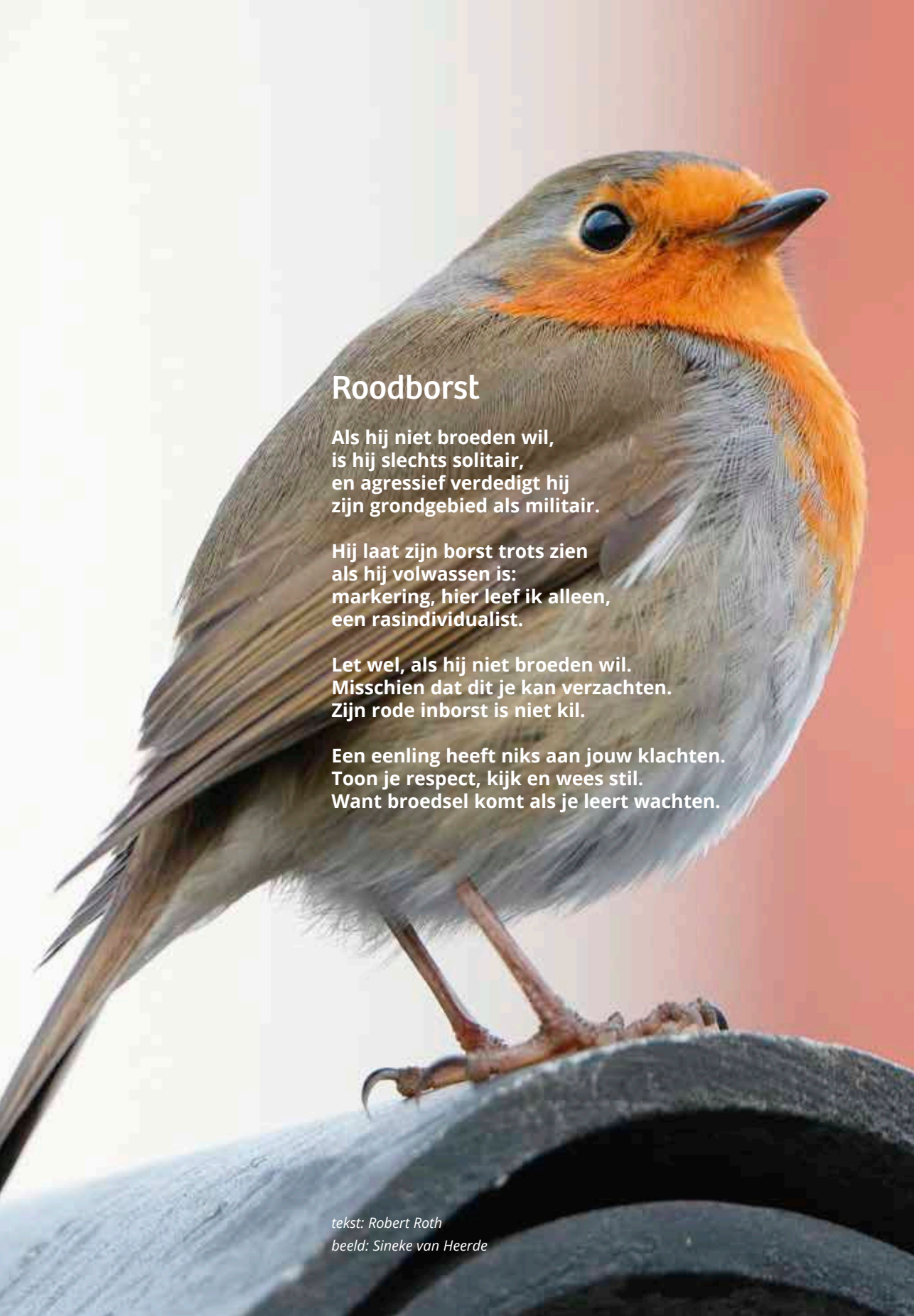
Van belang is hier dat het gaat om een bevoegdheid die de plaatselijke gemeente en de regio overstijgt. De landelijke preekbevoegdheid geldt voor een termijn van twee jaar. Verlenging door de toezichthoudende regionale vergadering is mogelijk voor een periode van telkens drie jaar. De landelijke regeling bevat de voorwaarden daarvoor.

Bijzondere plaatselijke preekbevoegdheid kan door de regionale vergadering op verzoek van een kerkenraad worden verleend aan een door die kerkenraad aangestelde kerkelijk werker, mits die voldoet aan in de landelijke regeling (art.2.1) genoemde eisen.

De plaatselijke kerkenraad kan beslissen of hij in bijzondere situaties de verkondiging van het Woord van God wil toevertrouwen aan iemand die geen (landelijke) preekbevoegdheid bezit.

De bijzondere preekbevoegdheid houdt geen bevoegdheid in om de sacramenten te bedienen of ambtsdragers te bevestigen. Hier geldt één uitzondering: in een missionaire situatie kan de kerkenraad (let wel: de kerkenraad, niet de regionale vergadering!) aan een kerkelijk werker die preekbevoegdheid heeft, de bevoegdheid verlenen om ook de sacramenten te bedienen.

Leendert Verheij is oud-president van het gerechtshof Den Haag en was tot 1 mei 2023 voorzitter van de Commissie Kerkrecht en Beroepszaken van de NGK.

Roodborst

Als hij niet broeden wil,
is hij slechts solitair,
en agressief verdedigt hij
zijn grondgebied als militair.

Hij laat zijn borst trots zien
als hij volwassen is:
markering, hier leef ik alleen,
een rasindividualist.

Let wel, als hij niet broeden wil.
Misschien dat dit je kan verzachten.
Zijn rode inborst is niet kil.

Een eenling heeft niks aan jouw klachten.
Toon je respect, kijk en wees stil.
Want broedsel komt als je leert wachten.

tekst: Robert Roth

beeld: Sineke van Heerde